

סוג הבחינה: בגרות
 מועד הבחינה: חורף תשפ"ב, 2022
 מספר השאלון: 11282
 נספח: מאמרים

מדינת ישראל
 משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	-	הבנת הנקרא	-	60	נקודות
פרק שני	-	הבעה בכתב	-	40	נקודות
		סך הכול	-	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את המאמרים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

קרא את המאמרים 1–2 שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1–12.

1. א. בהערת השוליים (1) של מאמר 1 – "הפרעת אישיות נרקסיסטית" – מובאים מאפיינים

של הפרעת אישיות זו.

לפניך שלושה מן המאפיינים המובאים בהערת השוליים. לכל מאפיין – הבא דוגמה

ממאמר 1 להתנהגות או לתפיסה של בני דור המילניום הממחישה מאפיין זה.

(6 נקודות)

- תחושת ערך מופרזת – _____
- צורך נואש בהערצה – _____
- קושי בהתמודדות עם מכשולים – _____

ב. הבא ממאמר 1 שתי סיבות להתפתחות מאפייני הפרעת האישיות הנרקסיסטית בקרב

בני דור המילניום. (4 נקודות)

(1) _____

(2) _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

2. כותבי שני המאמרים מביעים את עמדתם על הטענה שדור המילניום הוא דור נרקסיסטי.

א. לפניך ארבעה משפטים המבטאים עמדות על טענה זו. (4 נקודות)

(1) הסכמה עם הטענה שדור המילניום הוא דור נרקסיסטי, ובו בזמן הבנה כי התנהגותו של הדור היא תוצאה של המציאות המשתנה.

(2) הפרכה של הטענה שדור המילניום הוא דור נרקסיסטי והאשמת הטכנולוגיה בהתנהגותו של הדור.

(3) הפרכה של הטענה שדור המילניום הוא דור נרקסיסטי, בין השאר באמצעות הטענה שהתנהגות הדור היא תכונה התלויה בגיל.

(4) הסכמה עם הטענה שדור המילניום הוא דור נרקסיסטי, למרות ממצאי המחקר.

בנוגע לכל מאמר, ציין את מספר המשפט המבטא את עמדת הכותב העולה מן המאמר.

מאמר 1 _____, מאמר 2 _____

ב. הוכח על פי כל מאמר את עמדת הכותב שציינת בסעיף א. (6 נקודות)

מאמר 1 – _____

מאמר 2 – _____

3. במאמר 1 נטען כי "בני דור המילניום מקבלים יותר את האחר" (שורה 44).

א. מה דעתה של כותבת מאמר 2 על טענה זו? הבא הוכחה לדבריך ממאמר 2. (3 נקודות)

ב. האם הטענה ש"בני דור המילניום מקבלים יותר את האחר" מחזקת או מחלישה את הטענה שהם דור נרקסיסטי? נמק את תשובתך. (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

4. כותבי מאמרים מביאים במאמריהם ראיות, כגון מקורות ודוגמאות, כדי לחזק את טענותיהם.

א. כותב **מאמר 1** מביא את דבריו של סקוט הס, מומחה לתבונה אנושית (מאמר 1, שורות 38–41).

כתוב את הטענה שדבריו של הס באים לחזק: _____

(3 נקודות)

ב. כותבת **מאמר 2** מביאה את הדוגמאות של חברות האופנה ורשת המזון המהיר

(מאמר 2, שורות 23–27).

כתוב את הטענה שהדוגמאות באות לחזק: _____

(3 נקודות)

5. ציין בנוגע לכל אחד מכותבי המאמרים – ג'ואל סטיין (מאמר 1) וצליל אברהם (מאמר 2) –

אם הוא בן דור המילניום או שאינו בן דור זה.

הבא מכל מאמר הוכחה לתשובתך. (6 נקודות)

ג'ואל סטיין – _____

צליל אברהם – _____

6. בסוף כל מאמר כל אחד מן הכותבים מתייחס לשאלה כיצד יש לשפוט את בני דור המילניום.

האם שני הכותבים תמימי דעים בעניין זה? הוכח את קביעתך, והסבר אותה. (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

7. לפניך משפט על פי **מאמר 1**.

- השכיחות של הפרעת אישיות נרקסיסטית בקרב צעירים גבוהה מאוד (מעובד על פי שורות 3–5).
- מה אפשר להבין מן הכתוב? **הקף** את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- א. שהפרעת אישיות נרקסיסטית בקרב צעירים היא תופעה זניחה.
- ב. שהפרעת אישיות נרקסיסטית בקרב צעירים היא תופעה נשכחת.
- ג. שהפרעת אישיות נרקסיסטית בקרב צעירים היא תופעה נפוצה.
- ד. שהפרעת אישיות נרקסיסטית בקרב צעירים היא תופעה נדירה.

8. לפניך משפט **ממאמר 1**, ובו מילה מודגשת.

”**שיעורן** של תלמידות תיכון שרוצות בבגרותן להיות עוזרות אישיות של אדם מפורסם גדל בהתמדה” (שורות 7–8).

לפניך ארבע משמעויות של המילה **שיעור** על פי המילון.

מהי המשמעות המתאימה ביותר למילה **שיעור** במשפט הנתון? **הקף** את התשובה הנכונה.

(3 נקודות)

- א. מידה, כמות, גודל
- ב. יחידת לימוד בבית הספר
- ג. יחס
- ד. סברה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

9. לפניך משפט **ממאמר 1**, ובו צירוף מודגש.
"רק 60%... רוצים **בבוא העת** לקבל עבודה שנושאת עימה אחריות רבה" (שורות 9–10).
מבין הצירופים שלפניך **הקף** את הצירוף ש**אינו מתאים** להחליף את הביטוי **בבוא העת**.
(3 נקודות)

א. כאשר יבשילו התנאים

ב. כשיגיע הזמן

ג. בעת רצון

ד. בבוא היום

10. לפניך משפט **ממאמר 1**, ובו מילה מודגשת.
"אין הם דור השונה **מהותית** מן הדורות שלפניו" (שורה 31).
מהי משמעות המילה **מהותית** במשפט זה? **הקף** את התשובה הנכונה.
(3 נקודות)

א. במהימנותו

ב. בכישוריו

ג. באופן יחסי

ד. באופן יסודי ועיקרי

11. לפניך משפט **ממאמר 1**, ובו צירוף מודגש.
"בזכות העלייה... **בתוחלת החיים**... נשים יכולות לדחות את ההחלטה ללדת ילדים"
(שורות 36–37).

מהי משמעות הצירוף **תוחלת החיים** במשפט זה? **הקף** את התשובה הנכונה.
(3 נקודות)

א. אורך החיים הצפוי

ב. איכות החיים

ג. אורח החיים הרצוי

ד. התקווה לחיים

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

12. לפניך משפט ממאמר 2, ובו צירוף מודגש.

"תאגידים אחרים מנסים להתאים את מוצריהם לרצון הצרכנים שהפנו להם עורף" (שורה 25).

מהי משמעות הצירוף הפנו להם עורף במשפט זה? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

א. היו נאמנים להם

ב. עזבו אותם

ג. החמיאו להם

ד. כעסו עליהם

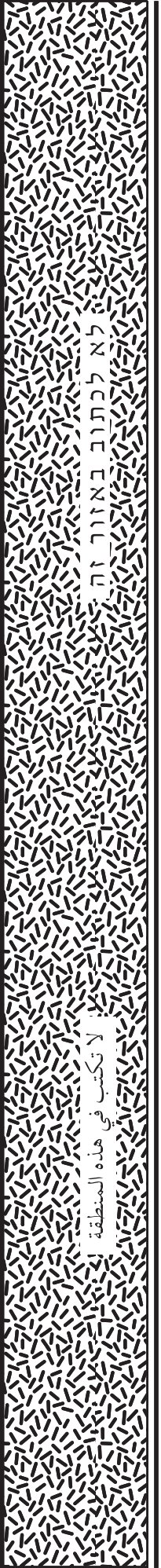
لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

טיוטה

Lined writing area with horizontal lines for text entry.

**נספח: מאמרים
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
11282, חורף תשפ"ב**

לפניך שני מאמרים.

קרא אותם וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

האם בני דור המילניום הם התקווה הגדולה של האנושות?

מאת ג'ואל סטיין

אני עומד לעשות את מה שמבוגרים עשו לכל אורך ההיסטוריה: לקרוא לצעירים ממני עצלנים, אנוכיים, שטחיים, כאלה שחושבים שהכול מגיע להם. אבל שלא כמו לדורות הקודמים – לי יש הוכחות! על פי מכוני הבריאות בארצות הברית, השכיחות של הפרעת אישיות נרקסיסטית⁽¹⁾ בקרב צעירים בשנות העשרים לחייהם גדולה פי שלושה מבקרב בני 65 ויותר כיום.

5

ממחקר שנערך בעת האחרונה עולה ש־40% מן הצעירים סבורים שהם זכאים לקידום בעבודה בכל שנתיים בלי קשר לתפקודם; הם מכורים לתהילה – שיעורן של תלמידות תיכון שרוצות בבגרותן להיות עוזרות אישיות של אדם מפורסם גדל בהתמדה; התפתחותם מאוחרת – רבים מבני 18 עד 29 עדיין גרים עם הוריהם; והם עצלנים: רק 60% מבני 23 ומטה רוצים בבוא העת לקבל עבודה שנושאת עימה אחריות רבה.

10

מי הם בני דור המילניום? מדובר במי שנולדו בשנים 1980–2000. קבוצה זו מונה כ־80 מיליון בני אדם ברחבי העולם, ומורכבת מבני 13 ועד בני 33⁽²⁾. בארצות הברית בני דור המילניום הם ילדיהם של דור "הבייבי בום"⁽³⁾, שפונה אז "דור האני". בני דור המילניום, שהטכנולוגיה החריפה את אנוכיותו, מכונים "דור האני, אני, אני". אפשר להמחיש זאת באמצעות דוגמה: בשנות החמישים היו תלויים על קירות ביתה של משפחה אמריקנית תצלום מבית הספר ואולי עוד אחד מן הצבא, לעומת זאת היום למשפחה אמריקנית ממוצעת יש כ־85 תצלומים של עצמם ושל חיות המחמד שלהם.

15

מלבד השפעת הטכנולוגיה, בני דור המילניום נעשו כאלה גם מפני שהוריהם האמינו שכדי לשפר את סיכויי ההצלחה של הילדים צריך לטפח את ההערכה העצמית שלהם. "כשהם היו קטנים נהגו לומר להם שהם מיוחדים: 'את נסיכה', 'אתה כוכב'", אומרת ג'ין טוונג', מרצה לפסיכולוגיה. "הבעיה היא שכשמנסים לעודד הערכה עצמית אצל ילדים, בטעות מעודדים נרקסיזם". בסופו של דבר, כשהם יוצאים אל העולם הגדול, הם עלולים להתאכזב לגלות שלא כולם חושבים שהם אכן מופלאים. דבר נוסף שבני דור המילניום נודעים בו, פרט לנרקסיזם, הוא השלכתו הישירה: תחושת ה"מגיע לי".

20

* מעובד על פי סטיין, ג' (מאי, 2013). האם בני דור המילניום הם התקווה הגדולה של האנושות. הארץ. אוחרז מר' haaretz.co.il (תרגום: פרידה פרס־דניאלי. המאמר: "בני דור המילניום: דור האני, אני, אני", פורסם במגזין טיים).

(1) הפרעת אישיות נרקסיסטית – סוג של הפרעת אישיות המתבטאת בתחושת ערך מופרזת, בהתנהגות מתנשאת ובצורך נואש בהערצה. מאפיינים אלה עשויים לפגוע בתפקוד של הסובלים מהפרעה זו ולהקשות עליהם בהתמודדות עם מכשולים.

(2) הנתון נכון לשנת כתיבת המאמר.

(3) "דור הבייבי בום" – כינוי לדור שנולד במדינות המערב ובארצות הברית לאחר מלחמת העולם השנייה.

25 בעניין היכולות החברתיות שלהם, אומנם בני דור המילניום עסוקים בפעילות חברתית במשך כל היום, אבל כמעט אך ורק דרך המסך. במבחנים שמדדו אמפתיה⁽⁴⁾ ניכרת ירידה חדה החל בשנת 2000, ומן הסתם הסיבה היא שבני דור זה מבליים זמן מועט יותר במפגשים פנים אל פנים עם בני אדם אחרים.

30 אף שהנתונים שהובאו בחלק הראשון של מאמר זה מדויקים, הרי שההתעסקות המוגברת של בני דור המילניום בעצמם היא תוצאה של השינויים שחלו בהיסטוריה. אין הם דור השונה מהותית מן הדורות שלפניו, אלא דור שנולד לעולם של שפע ושל אפשרויות שלא היו קיימים בעבר.

35 אומנם בני דור המילניום דוחים את ההחלטות החשובות בחייהם, אך זה מפני שיש ביכולתם לעשות זאת; את הקריירה הם יכולים לבחור מתוך מגוון עצום של אפשרויות. בזכות ה"דייטים" המקוונים הם כבר אינם צריכים להתחתן עם מישהו שלמד איתם בבית הספר התיכון. בזכות העלייה המהירה בתוחלת החיים ובזכות הטכנולוגיה המאפשרת לנשים להרות בשנות הארבעים לחייהן, נשים יכולות לדחות את ההחלטה ללדת ילדים.

40 "תארו לכם שלדור ה'בייבי בום' היה יוטיוב; הם לא היו נחשבים אז לנרקסיסטים?" שואל סקוט הס, מומחה לתבונה אנושית. "אתם מתארים לכם כמה פוסטים אנשים בפסטיבל וודסטוק⁽⁵⁾ היו מעלים לאינסטגרם אז? אני חושב שמבחינות רבות אתם מטילים את האשמה על בני דור המילניום בגלל טכנולוגיה שבמקרה קיימת עכשיו".

45 והינה משהו שאפילו הפסיכולוגים שמודאגים בגלל מחקרי הנרקסיזם תמימי דעים בנוגע אליו: בני דור המילניום הם אנשים אופטימיים ונחמדים. "הגישה החיובית שלהם מפתיעה אותי. בני דור המילניום מקבלים יותר את האחר", אומר מנכ"ל חברת מדיה המכוונת לצעירים.

50 אומנם יש לנו נתונים על נרקסיזם, על עצלנות ועל תפיסת "מגיע לי", אבל גדולתו של דור אינה נקבעת על פי נתונים, אלא על פי הדרך שבה הוא מתמודד עם האתגרים שניצבים מולו. ולא פחות חשוב, הוא נשפט על פי הדרך שבה אנחנו מגיבים אליו. לפיכך אתם עשויים לראות בו או את הדור הדגול החדש של יזמים אופטימיים או, לחלופין, קבוצה של 80 מיליון בני אדם שעומדים להתמוטט בפרץ דמעות אם ציפיותיהם לא יתגשמו. אני בוחר להאמין בילדים האלה. נראה שגם הם מאמינים בעצמם.

(4) אמפתיה – היכולת של האדם להזדהות עם רגשותיו של האחר, ולהגיב אליו בהתאם.

(5) פסטיבל וודסטוק – פסטיבל מוזיקה שנערך מ־15 עד 18 באוגוסט 1969 במדינת ניו יורק שבארצות הברית. הפסטיבל נחשב לשיא בתרבות האנטי־ממסדית שהתפתחה אז בארצות הברית וכן לאירוע המשפיע ביותר בהיסטוריה של המוזיקה הפופולרית.

האם אנחנו טובים או רעים? מאת צליל אברהם

בכל פעם שקראתי שדור ה-Y, "ילדי המילניום", הוא דור נרקיסיסטי, לא אמפתי, מרוכז בעצמו וחסר עניין בזולת, העקבות הובילו לאותו מקום: לכתבה מאת ג'ואל סטיין וכותרתה "בני דור המילניום: דור האני, אני, אני", שהתפרסמה בעיתון "טיים" בחודש מאי 2013. בכתבה זו הוצג נתון אחד עיקרי: המאפיינים של הפרעת האישיות הנרקיסיסטית נפוצים בקרב בני 20 ויותר פי שלושה מכפי שהיו נפוצים לפני 40 שנה. "בני דור ה-Y", נכתב שם, "הם נרקיסיסטים, עצלנים, אנוכיים ועסוקים בעצמם, והם עדיין גרים עם הוריהם". המחקרים שהובאו בכתבה אישרו למבוגרים את מה שרבים מהם הרגישו שהם כבר יודעים: דור ה-Y הוא הדור הנרקיסיסטי ביותר שנראה אי פעם.

זה נראה מובן מאליו שדור ה-Y הוא דור נרקיסיסטי, אבל איך זה יכול להיות? הרי כל מי שחי בדור הזה מרגיש שהחיים סביבו מתמלאים באידאולוגיה. דור ה-Y אוכל פחות בשר מכל דור אחר. הוא סובלני יותר כלפי הקהילה הגאה. למעשה, אנחנו חיים בשנים האחרונות בתוך שטף מסחרר של שינויים בנורמות התנהגות, שבו כל יום עוד ועוד דברים נהפכים ללא מוסריים: הערות מיניות, השתלטות על המרחב באוטובוס, הערות גזעניות ועוד. מבוגרים – אותם מבוגרים שמתלוננים על היותנו נרקיסיסטים – טוענים ש"כבר אסור להגיד כלום".

יש עוד מידע רב שמוכיח שאנחנו לא נרקיסיסטים: ל-29% מן הצעירים חשוב לעבוד בעבודה שיש בה תרומה לקהילה ולחברה. שיעור זה גבוה בהרבה משיעור הצעירים שחשוב להם להצליח בקריירה ולהתעשר. בישראל הנתונים מעטים מאוד, אבל לפי מחקר שנערך לאחרונה, 21% מבני 20 עד 34 בישראל השתתפו בשנה האחרונה בפעילות פוליטית או חברתית, יותר מכל קבוצת גיל אחרת, ואחד מכל חמישה צעירים עוסק בפעילות התנדבותית.

מי שמרגישים את האידיאליזם הזה על בשרם יותר מכולם הם אנשי השיווק והפרסום. מנכ"ל של חברת אופנה ידועה אמר שהוא רוצה למכור לאנשים "מגניבים, פופולריים ורזים", ובן לילה נהפכה החברה שלו למותג השנוא ביותר בארצות הברית, והמכירות שלה צללו. תאגידיים אחרים מנסים להתאים את מוצריהם לרצון הצרכנים שהפנו להם עורף: רשת מזון מהיר, שהרווחים שלה יורדים במיליארדים בשנים האחרונות, התחילה למכור המבורגר טבעוני; חברות אופנה רבות הפסיקו להשתמש בפרוות של בעלי חיים ועוד. האם החברות האלה פועלות כך מטוב ליבן? לא, הן פועלות כך כדי לשרוד. הצרכנות של הצעירים היום עובדת לפי כללים פשוטים: תאגידיים שנחשבים למרושעים – מתים.

* מעובד על פי אברהם, צ' (אפריל, 2016). האם אנחנו טובים או רעים? mako – מגזין סוף השבוע. אוחד מ-mako.co.il.

- 30 אז איך יכול להיות שכולם מסכימים שדור זה הוא אנוכי? יכול להיות שכשאנחנו אומרים היום נרקיסזם אנחנו מתכוונים למשהו אחר; כוונתנו היא שאנשים צעירים הם פשוט מעצבנים. כשאנחנו מדברים על דור ה-Y הנרקיסיסטי, כותב ג'ואל סטיין, אנחנו רואים לנגד עינינו אדם צעיר שמדבר רבות על עצמו; מישהו שמבקש לעבוד בשלושת רבעי משרה, ומהם יומיים מן הבית; מישהו שמבקש דחייה בהגשת עבודה כי הלהקה שהוא מעריץ באה לארץ; מישהי שתמיד מאחרת וכוועסת שהתחילו בלעדיה. ובעיקר: מישהו שיש לו ציפיות לא סבירות מסביבתו. או, בקיצור, אנחנו מתכוונים לאנשים צעירים. אנשים צעירים הם באמת יותר נרקיסיסטים – בכל דור. בין בשנות השבעים, בין בשנות התשעים ובין בימינו. נרקיסזם אינו תלוי בדור, הוא תלוי בגיל.
- 35 אנשים צעירים תמיד מרוכזים בעצמם כי הם עדיין מגבשים את הזהות שלהם. אין להם ילדים ועדיין אין להם עבודה שיש בה אחריות רבה; הם מנסים להבין מי הם בעולם, מה מתאים להם, מה הם יכולים לעשות ומה לא. הם חושבים שהם בוגרים הרבה יותר ממה שהם באמת; הציפיות שלהם מעולם העבודה לא הגיוניות, כי הם לא נכנסו עדיין לעולם העבודה.
- 40 ואולי, כותב סטיין, לא משנה כלל אם אנחנו נרקיסיסטים או לא. מה שקובע בסופו של דבר איך יזכרו דור כזה או אחר הוא האופן שבו הוא יתמודד עם האתגרים שיעמדו בפניו. נראה לי שיש סיכוי שאנחנו נהיה בסדר.
- 45